

ПРОБЛЕМИ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Культура – це історично визначений рівень розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людини. Даний рівень виражений в типах і формах організації життя і діяльності людей, в їхніх взаємовідносинах, а також в створюваних ними матеріальних і духовних цінностях. Культурне виховання є одним з найважливіших механізмів, що сприяють самозбереженню і саморозвитку суспільства.

Проблема кризи культури – одна з провідних у філософської та культурологічної думки ХХ століття, була породжена тими змінами в житті людей, які вони зазнали в кінці ХІХ – початку ХХІ століття. Атмосфера глобальної кризи, що охопила всі сфери діяльності людини, загострила ряд протиріч. Це економічна нестабільність, розгубленість і відчай перед лицем суспільних катастроф, занепад традиційних цінностей, падіння віри в науку.

Сьогодні політизація культури і діячів культури призводить до здійснення нею невластивих для неї функцій, що поглиблює поляризацію суспільства. Прагнення спрямувати країну на рейки ринкового розвитку призводить до неможливості існування окремих сфер культури, що об'єктивно потребують державної підтримки.

Одночасно продовжує поглиблюватися розділ між елітарними і масовими формами культури, між молодіжним середовищем і старшим поколінням. Всі ці процеси розгортаються на тлі швидкого і різкого посилення нерівномірності доступу до споживання не тільки матеріальних, але культурних благ.

В соціокультурній ситуації людина, як жива система, що являє собою єдність фізичного і духовного, природного і соціально-культурного, спадкового і прижиттєво придбаного, може нормально розвиватися. Більшість людей у міру зміцнення ринкових відносин все більше відчужуються від цінностей культури.

В силу цих же причин перше місце в культурі стали займати засоби масової інформації. Їм навіть присвоєно ім'я «четвертої сили», маючи на увазі три інші – законодавчу, виконавчу і судову.

У сучасній культурі дивовижним чином поєднуються різні цінності і орієнтації: колективізм, соборність і індивідуалізм, егоїзм, навмисна політизованість і демонстративна аполітичність, державність і анархія і т.п. Так, нажаль, складається загальна картина культурного життя людей.

ТЕАТРАЛЬНЫЕ ЭКСПЕРИМЕНТЫ НА ПОСТСОВЕТСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ КАК АНТИВОЕННЫЙ И АНТИТОТАЛИТАРНЫЙ ПРОЕКТ

Начало ХХ века в европейских странах ознаменовано ощущением

культурного кризиса и потребностью в социальных и духовных изменениях, которые находят отражение не только в общественной, экономической и политической области, но также проявляются в поиске новых художественных форм и образов – как в литературе, живописи и философии, так и в театре, на котором и будет сосредоточено наше внимание. Театральные деятели, стремящиеся к преобразованию театра, находятся в разных странах и выдвигают театральные проекты, в которых происходит существенное изменение представлений о телесности актера, антропологии сцены и функциях театра.

Одними из ключевых изменений, которые серьезно повлияли на западноевропейский театр и театр на постсоветском пространстве уже конца XX – начала XXI века, были постепенные изменения именно в антропологии театра, в репрезентации человеческой телесности и отношений человека с миром. Категории насилия и жестокости становятся одними из определяющих в послевоенной эстетике и антропологии театра. Также в театре смещаются акценты со слова и диалога в сторону жеста пластики актера. Все эти изменения подготовили почву для современного театра и его сосредоточенности на пластике.

Современный экспериментальный театр на постсоветском пространстве демонстрирует вышеописанные изменения (Р. Виктук, А. Жолдак и др.), и в данном случае обращение к телесности связано не только с подготовленной в XX веке теоретически-практической базой, но и с проблемой насилия в коллективном бессознательном, связанной со Второй мировой войной, системой

ГУЛАГ и пр. На сцене, в первую очередь, это репрессированные тела, тела, напоминающие заведенные механизмы и будто лишенные воли. Происходящее на новой театральной сцене можно описать при помощи понятий телесность, аффектированность, безумие, иррациональность. Такая концентрация на теле актера является результатом деконструкции социально-политической реальности военного и послевоенного периода и попыткой решения связанных с этим периодом проблем.

Решетняк Т.А.

ХГПА

СВІТ РЕЛІГІЙНИХ ПОГЛЯДІВ РАНИХ СЛОВ'ЯН

Духовні та культурні цінності народу завжди впливали на виток держави, на мислення людей, на спрямування їх певних дій та намірів. Це не просто певні вірування, а дух кожної людини та її світобачення. Слов'янські вірування були політеїстичними і ґрунтувалися на обожнюванні сил природи. Все життя слов'ян пронизувала віра у втручання надприродних сил.

Найбільше вражали слов'ян явища природи, пов'язані з виявом сили та міці: блискавка, грім, сильний вітер, палахкотіння вогню. Не випадково верховним божеством був Перун - бог блискавки і грому, який, як і всі інші